

Na osnovu člana 21 stav 2 Zakona o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora („Službeni list CG“, broj 77/08), Vlada Crne Gore na sjednici od _____ 2019. godine, donijela je

ODLUKU
O OBJAVLJIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE CRNE GORE I
VLADE REPUBLIKE BUGARSKO O SARADNJI U SLUČAJU KATASTROFA

Član 1

Objavljuje se Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske o saradnji u slučaju katastrofa, potpisan u Podgorici, 26. jula 2019. godine, u originalu na crnogorskom, bugarskom i engleskom jeziku.

Član 2

Tekst Sporazuma iz člana 1 ove odluke, u originalu na crnogorskom i engleskom jeziku, glasi:

SPORAZUM IZMEĐU VLADE CRNE GORE I VLADE REPUBLIKE BUGARSKO O
SARADNJI U SLUČAJU KATASTROFA

Vlada Crne Gore i Vlada Republike Bugarske, u daljem tekstu „Strane“;

S obzirom na sve izraženiji prekogranični karakter prirodnih katastrofa i katastrofa izazvanih ljudskim djelovanjem, potrebu za blagovremenim i efikasnim rješavanjem pitanja vezanih za katastrofe i druge vanredne situacije kroz međunarodnu saradnju i značaj koordinacije zajedničkih napora obje države u ovoj oblasti;

Prepoznajući napore Ujedinjenih nacija u oblasti sprječavanja katastrofa i ublažavanja posljedica, kao i glavnih međunarodnih dokumenata usvojenih u ovom domenu;

Podržavajući napore Organizacije Sjevernoatlantskog pakta u oblasti pružanja pomoći u slučaju katastrofa;

Uzimajući u obzir Mehanizam Unije za civilnu zaštitu i njen doprinos razvoju kapaciteta za brzu i efikasnu reakciju, koristeći module za civilnu zaštitu;

Naglašavajući da se posljednjih godina povećava učestalost i ozbiljnost prirodnih katastrofa i katastrofa izazvanih ljudskim djelovanjem;

Posvećeni podsticanju i razvijanju saradnje u slučaju katastrofa između dvije Strane u skladu sa njihovim nacionalnim zakonodavstvom;

Sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1 Predmet

Ovim sporazumom se uspostavlja opšti okvir saradnje u oblasti prevencije, pripremljenosti i reagovanja na katastrofe, kao i uslovi i procedure za pružanje dobrovoljne pomoći između Strana u slučaju katastrofa na teritoriji bilo koje od njih.

Član 2 Značenje izraza

Za potrebe ovog Sporazuma primjenjuju se sljedeći izrazi:

„Katastrofa“ označava: događaj ili niz događaja koji su nastali kao rezultat prirodnih pojava, incidenata, nesreća ili drugih vanrednih okolnosti, koje utiču ili ugrožavaju život ili zdravlje stanovništva, imovine ili životne sredine u obimu koji zahtjeva preduzimanje mjera ili angažovanje specijalnih snaga i korišćenje specijalnih resursa;

„Strana koja traži pomoć“ označava: Stranu čiji nadležni organ podnosi drugoj Strani zahtjev za pomoć;

„Strana koja pruža pomoć“ označava: Stranu čiji nadležni organ pruža pomoć Strani koja je podnijela zahtjev;

„Tim za pružanje pomoći“ označava: adekvatno obučeni i opremljeni ne-vojni tim određen od Strane koja pruža pomoć za pružanje pomoći;

„Oprema“ označava: materijale potrebne za pružanje pomoći, tehnička i transportna sredstva, lijekove i medicinsku opremu i individualnu opremu članova tima za pružanje pomoći i/ili eksperata;

„Humanitarna pomoć“ označava: materijalna sredstva besplatno dodijeljena i isporuku oslobođenu plaćanja poreza i carina, za stanovništvo pogođeno katastrofom Strane koja traži pomoć;

„Ekspert“ označava: specijalistu u oblasti upravljanja katastrofama, sa odgovarajućom opremom i humanitarnom pomoći, koji se šalje da pruži pomoć Strani koja traži pomoć;

„Pomoć u slučaju katastrofe“ označava: bilo koju akciju preduzetu u slučaju katastrofe ili sa ciljem spašavanja života, zaštite imovine ili isporuke humanitarne pomoći, namijenjene za kontrolu neposrednih efekata katastrofe;

„Nadležni organ“ označava: organ koji je odredila svaka Strana da upravlja i koordinira aktivnostima shodno ovom Sporazumu, određeno u članu 3, stav 2;

„Država tranzita“ označava: državu jedne od Strana, preko čije teritorije prolaze timovi za pružanje pomoći ili koji u cilju pružanja pomoći trećoj zemlji vrše transport materijala ili opreme za pružanje pomoći.

Član 3

Nadležni organi i kontakt tačke

- (1) U svrhu ovog Sporazuma, Strane sarađuju direktno u okviru svojih nadležnosti u skladu sa njihovim nacionalnim zakonodavstvom.
- (2) Nadležni organi na osnovu ovog Sporazuma su:
 - za **Vladu Crne Gore**: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Direktorat za vanredne situacije;
 - za **Vladu Republike Bugarske**: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Generalni direktorat za zaštitu od požara i civilnu zaštitu.
- (3) U toku sprovođenja ovog Sporazuma, nadležni organi Strana navedeni u stavu 2 ovog člana su ovlašćeni da odmah stupe u neposredan kontakt.
- (4) Strane ovog Sporazuma određuju jednu ili više kontakt tačaka za potrebe obavještanja i razmjene informacija u slučaju katastrofe. Nadležni organi će osigurati neprekidno funkcionisanje kontakt tačaka.
- (5) Strane u pisanom obliku obavještavaju jedna drugu o svim promjenama nadležnih organa i kontakt tačaka.

Član 4

Oblici saradnje

- (1) U okviru ovog Sporazuma i u skladu sa njihovim nacionalnim zakonodavstvom, Strane sarađuju na osnovu jednakosti, reciprociteta i uzajamne koristi putem:
 - a) Pružanja dobrovoljne pomoći i pružanja informacija na zahtjev u slučaju katastrofe ili prijetnje od pojave katastrofe;
 - b) Razmjene informacija, tehničke i pravne dokumentacije, metodološke i druge literature, video i foto materijala vezanog za sprječavanje katastrofa, pripremljenost i odgovor na njih;
 - c) Snadbijevanja opremom timova za pružanje pomoći;
 - d) Organizovanja i održavanja zajedničkih ekspertskih sastanaka, radionica, konferencija i vježbi;
 - e) Razmjene iskustva i dobrih praksi;
 - f) Organizovanja razmjene i obuke eksperata, uključujući razmjenu predavača i trenera iz odgovarajućih centara za obuku i institucija, na zahtjev svake od Strana;
 - g) Zajedničkog planiranja, razvoja i realizacije projekata i istraživačkih radova u oblasti sprječavanja katastrofa, pripremljenosti i odgovora na njih;

- (2) Saglasno sa članom 3, stav 2 ovog Sporazuma, nadležni organi Strana, mogu utvrditi i druge oblike saradnje i mogu formirati radne grupe u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom;
- (3) Strane međusobno pružaju pomoć u slučaju katastrofe u okviru svojih kapaciteta;
- (4) Troškove razmjene eksperata pokriva Strana pošiljalac, ukoliko se Strane ne dogovore drugačije;
- (5) Razmjena opreme, materijala, drugih zaliha i usluga neophodnih za postizanje ciljeva i sprovođenje programa u vezi kojih je postignut dogovor, sprovode se u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Strana.

Član 5

Postupak za pružanje dobrovoljne pomoći

- (1) Pomoć se može obezbijediti angažovanjem timova za pružanje pomoći i / ili eksperata, kao i obezbjeđivanjem humanitarne pomoći za potrebe pogođenog stanovništva.
- (2) Zahtjev za pomoć se podnosi usmeno ili pismeno na službenom jeziku Strane koja traži pomoć. Usmeni zahtjev mora biti potvrđen pismeno. Zahtjev za pomoć obavezno sadrži:
 - a) Tip, obim, lokaciju, vrijeme i trenutni status katastrofe u državi Strane koja traži pomoć;
 - b) Informaciju o preduzetim i planiranim radnjama za suočavanje sa katastrofom;
 - c) Vrstu i prioritet tražene pomoći u smislu timova za pružanje pomoći i/ili eksperata, opreme, kao i humanitarne pomoći.
- (3) Strana koja pruža pomoć šalje odgovor na zahtjev za pomoć Strani koja traži pomoć. Odgovor sadrži informaciju o tipu i obimu pomoći koju Strana koja pruža pomoć može da stavi na raspolaganje Strani koja traži pomoć.
- (4) Strana koja traži pomoć će obavijestiti Stranu koja pruža pomoć da li će i u kom obimu prihvatiti ponuđenu pomoć iz stava 3 ovog Sporazuma.
- (5) Strana koja pruža pomoć može na sopstvenu inicijativu obavijestiti Stranu koja traži pomoć o svojim spasilačkim snagama i sredstvima koje može staviti na raspolaganje Strani koja traži pomoć, kao i o načinima i mogućnostima pružanja pomoći.
- (6) Strana koja traži pomoć će obavijestiti Stranu koja pruža pomoć da li prihvata ponuđenu pomoć iz stava 5.
- (7) Pomoć će biti obezbijeđena u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom država Strana.

Član 6

Procedure prelaska granice i pravila za boravak timova za pružanje pomoći i/ili eksperata

- (1) Strana koja traži pomoć preduzima sve neophodne mjere za olakšavanje prelaska granice timova za pružanje pomoći i/ili eksperata Strane koja pruža pomoć.
- (2) Vođa tima za pružanje pomoći daje na uvid graničnim i carinskim službenicima Strane koja traži pomoć sljedeća dokumenta na službenom jeziku Strane koja pruža pomoć, ovjerene od strane nadležnog organa Strane koja pruža pomoć:
 - a) Dokument koji je popunjen u standardnom obrascu odobrenom od strane nadležnih organa Strana, navodeći ovlašćenja timova za pružanje pomoći i/ili eksperata i svrhu njihovog dolaska na teritoriju Strane koja traži pomoć;
 - b) Spisak članova timova za pružanje pomoći i/ili eksperata i spisak opreme i vozila;
 - c) Spisak humanitarne pomoći.
- (3) Vozači daju na uvid vozačke dozvole za odgovarajuća motorna vozila i potvrde o registraciji.
- (4) Postupak za prelazak državne granice Strane koja traži pomoć od strane timova za pružanje pomoći sa spasilačkim psima i njihov boravak na državnoj teritoriji navedene Strane određuje se u skladu sa pravilima karantina navedene Strane.
- (5) Članovi tima za pružanje pomoći mogu nositi uniforme u državi Strane koja traži pomoć. Tim za pružanje pomoći Strane koja pruža pomoć ima ovlašćenje da koristi svoje prepoznatljive oznake na vozilima na teritoriji Strane koja traži pomoć.
- (6) Postupak prelaska granice, u skladu sa uslovima utvrđenim ovim članom, primjenjuje se i kada je jedna od Strana tranzitna država u odnosu na treću zemlju koja traži pomoć u slučaju katastrofe. Nadležni organi iz člana 3 stava 2 ovog Sporazuma blagovremeno obavještavaju jedna drugu o potrebi tranzitnog prolaza radi pružanja pomoći trećoj državi i koordiniraju procedure tranzita opreme i humanitarne pomoći.

Član 7

Prelazak opreme i humanitarne pomoći preko granice

- (1) Strane omogućavaju olakšanu proceduru prevoza opreme i humanitarne pomoći prilikom prelaska granice.
- (2) Članovi tima za spašavanje i/ili eksperti koji su poslani da pruže pomoć ne smiju nositi oružje i municiju na teritoriji Strane koja traži pomoć.
- (3) Na osnovu reciprociteta, Strane se slažu da se oprema koristiti privremeno i besplatno na teritoriji Strane koja traži pomoć.

- (4) Ograničenja ili zabrane koji se primjenjuju na prelazak robe preko granice ne primjenjuju se na opremu i humanitarnu pomoć shodno ovom Sporazumu, ne dovodeći u pitanje važeće EU i/ili međunarodne propise. Strana koja traži pomoć mora vratiti opremu, osim ako pomenuta oprema nije uništena tokom upotrebe. Sva oprema, ostavljena kao humanitarna pomoć mora biti detaljno opisana u Protokolu koji je pripremio vođa tima za pružanje pomoći, navodeći vrstu, količinu i lokaciju, a koji ovjerava nadležni organ Strane koja traži pomoć, shodno članu 3 stav 2 ovog Sporazuma. Navedeni organi su u obavezi da obavijeste nadležne carinske službe, time što se Protokol da na uvid službenicima carinske kontrole, nakon završetka misije, u skladu sa važećim zakonodavstvom Strane koja traži pomoć.
- (5) Odredbe iz prethodnog stava primjenjuju se i na uvoz lijekova koji sadrže narkotike i psihotropne supstance u zemlju Strane koja traži pomoć i na prevoz neiskorišćenih količina u zemlju Strane koja pruža pomoć. Svako takvo kretanje robe se ne tretira kao uvoz i izvoz sa stanovišta međunarodnih Sporazuma o lijekovima koji sadrže narkotike i psihotropne supstance. Navedeni lijekovi se mogu uvoziti isključivo u količinama potrebnim za medicinsku njegu i može ih koristiti isključivo kvalifikovano medicinsko osoblje u skladu sa zakonodavstvom Strane koja traži pomoć. U tom slučaju vođa tima za pružanje pomoći službenicima granične policije dostavlja deklaraciju o nomenklaturi i količinama lijekova koji sadrže narkotike i psihotropne supstance. Jasno vidljiva naljepnica sa naznakom „sadrži narkotike“ lijepi se na pakete koji sadrže navedene lijekove. Vođa tima za pružanje pomoći priprema Protokol za sve neiskorišćene količine, koji ovjerava nadležni organ Strane koja traži pomoć shodno članu 3 stav 2 ovog Sporazuma i koji se daje na uvid službenicima carinske kontrole nakon završetka misije, u skladu sa važećim zakonodavstvom Strane koja traži pomoć.
- (6) Strana koja traži pomoć može kontrolisati upotrebu i skladištenje pomenutih lijekova, opreme i humanitarne pomoći.

Član 8

Korišćenje vazduhoplova

- (1) Vazduhoplovi se mogu koristiti za brz transport timova za pružanje pomoći u skladu sa članom 5 stav 4 ovog Sporazuma, kao i za obezbjeđivanje pomoći u slučaju katastrofa shodno ovom Sporazumu.
- (2) Letovi vazduhoplova izvode se u skladu sa odredbama Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva (ICAO) i nacionalnim zakonodavstvom Strana.
- (3) Vazduhoplovi iz stava 1 ovog člana mogu prelijetati teritoriju druge Strane, kao i slijetati i polijetati van međunarodnih aerodroma i registrovanih pisti, na mjestima koja su odredili nadležni organi iz člana 3 stav 2 ovog Sporazuma, u skladu sa pravilima izvođenja leta za svaki pojedinačni slučaj, u skladu sa zakonskim okvirom Crne Gore i Republike Bugarske.

- (4) Organi za sigurnost i bezbjednost u vazduhoplovstvu obiju Strana odmah se obavještavaju o korištenju vazduhoplova tokom operacija spašavanja, pružajući tačne podatke o tipu i registracionom broju vazduhoplova, posadi, teretu, vremenu odlaska i traženoj ruti i mjestu slijetanja.
- (5) Član 6 ovog Sporazuma primjenjuje se na posadu vazduhoplova i na članove tima za pružanje pomoći koji su se njime prevozili.
- (6) Član 7 ovog Sporazuma primjenjuje se na vazduhoplov, opremu i humanitarnu pomoć koja se prevozi na taj način.
- (7) Graničnu i carinsku kontrolu vazduhoplova vrše službenici granične i carinske kontrole Strane koja traži pomoć na mjestu slijetanja vazduhoplova iz stava 1 ovog člana.
- (8) Upotreba vojnog vazduhoplova podliježe izričitoj pismenoj saglasnosti Strane koja traži pomoć.

Član 9

Koordinacija i upravljanje operacijama za pružanje pomoći u slučaju katastrofe

- (1) Koordinacija i upravljanje operacijama za pružanje pomoći u slučaju katastrofe su u nadležnosti nadležnog organa Strane koja traži pomoć.
- (2) Nadležni organ Strane koja traži pomoć obavještava vođe timova za pružanje pomoći i/ili eksperte o razvoju situacije u oblasti katastrofe i na mjestima koja su određena za aktivnost i obezbjeđuje, gdje je neophodno, sredstva komunikacije sa operativnim štabom.
- (3) Timovi za pružanje pomoći i/ili eksperti, kao i njihova oprema, moraju biti osposobljeni za nezavisan i samostalan rad u roku od 24 sata nakon njihovog dolaska u područje katastrofe.

Član 10

Troškovi operacija za pružanje pomoći u slučaju katastrofe

- (1) Strana koja pruža pomoć nema pravo na nadoknadu od Strane koja traži pomoć za troškova nastalih prilikom pružanja pomoći. Ovo se takođe primjenjuje i na sve troškove nastale usljed upotrebe, oštećenja ili gubitka opreme, osim ako je šteta ili gubitak opreme nastao isključivo krivicom službenika ili građana Strane koja traži pomoć.
- (2) Stav 1 ovog člana se ne primjenjuje ukoliko se troškovi za pomoć refundiraju u cjelini ili djelimično. Strana koja pruža pomoć ima prioritet na nadoknadu navedenih troškova.
- (3) Strana koja traži pomoć snosi troškove operacija spašavanja koje su na njen zahtjev izvršila fizička ili pravna lica, što je omogućeno posredstvom Strane koja pruža pomoć.

- (4) Strana koja traži pomoć obezbjeđuje sigurnu i besplatnu medicinsku pomoć timovima za pružanje pomoći i/ili ekspertima koje je uputila Strane koja pruža pomoć, kao i logističku podršku za vrijeme njihove misije.
- (5) Motorna vozila korišćena za pružanje pomoći oslobađaju se putnih i drugih troškova.

Član 11

Nadoknada štete

- (1) Strane se odriču bilo kakvih potraživanja za nadoknadu štete izazvane od strane člana tima za pružanje pomoći prilikom vršenja zadatka koji se odnosi na sprovođenje ovog Sporazuma, kao i potraživanja za nadoknadu štete nastale usljed povreda ili smrti člana tima za pružanje pomoći tokom vršenja svoje dužnosti.
- (2) Ukoliko bilo koji član tima za pružanje pomoći i/ili ekspert Strane koja pruža pomoć prouzrokuje štetu trećoj strani na teritoriji Strane koja traži pomoć tokom sprovođenja aktivnosti shodno ovom Sporazumu, pomenutu štetu nadoknađuje Strana koja traži pomoć u skladu sa svojim zakonodavstvom, na isti način kao da je takva šteta prouzrokovana od strane građana pomenute Strane tokom vršenja svojih službenih dužnosti.
- (3) Bilo koja šteta koju je prouzrokovao bilo koji član tima za pružanje pomoći i/ili ekspert namjerno ili grubom nemarnošću nadoknađuje Strana koja pruža pomoć, pod uslovom da je činjenica o zlonamjernoj šteti dokazana na sudu države Strane koja traži pomoć.
- (4) Strane, u skladu sa članom 3 ovog Sporazuma i svojim zakonodavstvom, stupaju u interakciju, kako bi olakšale rješavanje svih zahtjeva za nadoknadu štete. Strane razmjenjuju sve dostupne informacije o svim slučajevima štete u skladu sa ovim članom. Odredbe ovog člana primjenjuju se i ako je jedna od Strana tranzitna zemlja.

Član 12

Komunikacija tokom operacija za pružanje pomoći u slučaju katastrofe

Nadležni organi iz člana 3 stav 2 ovog Sporazuma osiguravaju sve potrebne mjere za uspostavljanje pouzdane komunikacije za potrebe timova za pružanje pomoći i/ili eksperata na mjestu operacija za pružanje pomoći u slučaju katastrofe.

Član 13

Završetak operacija za pružanje pomoći u slučaju katastrofe

Timovi za pružanje pomoći i/ili eksperti završavaju svoje aktivnosti odmah po pismenom zahtjevu nadležnog organa Strane koja traži pomoć shodno članu 3 stav 2 ovog Sporazuma.

Član 14
Rješavanje sporova

Svi sporovi nastali prilikom tumačenja ili primjene ovog Sporazuma riješavaju se međusobnom konsultacijom Strana.

Član 15
Ostali međunarodni ugovori

Ovaj Sporazum ne utiče na prava i obaveze Strana koje proizilaze iz bilo kojih drugih međunarodnih ugovora i sporazuma koji su sa njima zaključeni.

Član 16
Završne odredbe

- (1) Ovaj Sporazum stupa na snagu danom prijema posljednjeg obavještenja, diplomatskim kanalima, kojim Strane obavještavaju jedna drugu o završetku svojih unutrašnjih pravnih procedura.
- (2) Ovaj Sporazum se može izmijeniti i dopuniti uz obostranu saglasnost Strana, potpisivanjem posebnog Protokola. Protokol je sastavni dio ovog Sporazuma i stupa na snagu u skladu sa procedurom određenom za stupanje na snagu Sporazuma.
- (3) Ovaj Sporazum se zaključuje na neodređeno vrijeme. Svaka Strana može otkazati Sporazum pismenim putem diplomatskim kanalima. U tom slučaju, Sporazum prestaje da važi šest mjeseci od dana kada jedna od Strana dobije relevantno obavještenje o odluci o njegovom raskidu.

Potpisan u Podgorici, dana 26. jula 2019. godine, u dvije originalne kopije, svaka na crnogorskom, bugarskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni. U slučaju neslaganja u tumačenju mjerodavan je tekst na engleskom.

ZA VLADU CRNE GORE

Mevludin NUHODŽIĆ, s.r.
Ministar unutrašnjih poslova

ZA VLADU REPUBLIKE BUGARSKE

Mladen MARINOV, s.r.
Ministar unutrašnjih poslova

**AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF MONTENEGRO AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF BULGARIA ON
COOPERATION IN CASE OF DISASTERS**

The Government of Montenegro and the Government of the Republic of Bulgaria, hereinafter referred to as “the Parties”;

Considering the increasingly manifested trans-border nature of natural and man-made disasters, the need of timely and effective addressing of the questions related to disasters through international co-operation and the importance of co-ordinating the joint efforts of the two states in this sphere;

Recognising the efforts of the United Nations in the field of disaster prevention and consequence mitigation, as well as the main international documents adopted in the sphere;

Supporting the efforts of the North Atlantic Treaty Organisation in the field of assistance in case of disaster;

Considering the European Union Civil Protection Mechanism and its contribution to the development of capacities for rapid and effective reaction using modules for civil protection;

Emphasizing that in recent years there is an increase of frequency and seriousness of natural and man-made disasters;

Committed to fostering and developing the cooperation between the two Parties in case of disasters, according to their national legislations;

Have agreed as follows:

**Article 1
Subject**

This Agreement shall establish the general framework of co-operation in the area of disaster prevention, preparedness and response, as well as the terms and procedures for rendering voluntary assistance between the Parties in case of disaster within the state territory of either of them.

**Article 2
Definitions**

For the purposes of this Agreement, the following definitions shall apply:

“Disaster” means: an event or a sequence of events that have occurred as a result of natural phenomena, incidents, accidents or other emergency circumstances, which affect or threaten the life or health of the population, property or the environment to an extent requiring taking of measures or the deployment of specialised forces and the use of special resources;

“Requesting party” means: the Party whose Competent authority, has approached the other Party with a request for assistance;

“Assisting party” means: the Party whose Competent authority, renders assistance to the Party, which has made the request;

“Rescue team” means: an adequately trained and equipped non-military team designated by the Assisting party, for providing assistance;

“Equipment” means: materials required for the provision of assistance, technical and transport means, medicines and medical equipment, and individual equipment of the members of the rescue team and/or the experts;

“Relief items” means: material resources allocated for free of charge and tax-free distribution among the disaster affected population in the Requesting party;

“Expert” means: a specialist in the field of disaster management, with appropriate equipment and relief items, sent to provide assistance to the Requesting party;

“Disaster relief” means: any action undertaken in case of disaster or thereafter aimed at saving life, protecting property, or delivering relief items, and intended to control the immediate effects of the disaster;

“Competent authority” means: the authority designated by each Party to manage and coordinate the activities under this Agreement, specified in Article 3, Paragraph 2 herein;

“Transit state” means: the state of one of the Parties, through whose territory the Rescue teams pass or transport support materials or equipment for the provision of assistance to a third country.

Article 3 **Competent Authorities and Contact Points**

- (6) For the purposes of this Agreement, the Parties shall co-operate directly within their competences under the national legislation thereof.
- (7) The competent authorities under this Agreement shall be:
 - for **the Government of Montenegro**: Ministry of Interior, Directorate for Emergency Management;
 - for **the Government of the Republic of Bulgaria**: Ministry of Interior, DG Fire Safety and Civil Protection.
- (8) In the course of implementation of this Agreement, the Competent authorities of the Parties as specified in Paragraph 2 of this Article shall be authorised to enter immediately into direct contact.
- (9) The Parties to this Agreement shall designate one or several contact points for the purpose of notification and exchange of information in case of disaster. The competent authorities shall ensure the uninterrupted functioning of the contact points.

- (10) The Parties shall notify immediately each other in writing of any changes in the Competent authorities and the contact points.

Article 4

Forms of Co-operation

- (6) Within the framework of this Agreement and in accordance with their national legislation, the Parties shall co-operate on the basis of equality, reciprocity and mutual benefit by means of:
- a) Rendering voluntary assistance and providing information upon request in case of disaster or a threat of occurrence of disaster;
 - b) Exchanging information, technical and legal documentation, methodological and other literature, video and photo materials related to disaster prevention, preparedness and response;
 - c) Supplying the rescue teams with equipment;
 - d) Organising and holding joint expert meetings, workshops, conferences and exercises;
 - e) Exchanging experience and good practices;
 - f) Organising exchange and training of experts, including exchange of lecturers and trainers from the respective training centres and institutions at the request of each of the Parties;
 - g) Joint planning, development and implementation of projects and research works in the area of disaster prevention, preparedness and response.
- (7) The Competent authorities of the Parties, according to Article 3, Paragraph 2 of this Agreement, may establish other forms of co-operation as well, and may form working groups in accordance with their national legislation.
- (8) The Parties shall render each other assistance in case of disaster within the capacities thereof.
- (9) The costs of the exchange of experts etc. shall be covered by the sending Party, unless the Parties agree otherwise.
- (10) The exchange of equipment, materials, other supplies and services necessary for achieving the purposes and implementation of the programmes on which agreement has been reached, shall be carried out in accordance with the national legislation of the Parties.

Article 5

Procedure for Rendering Voluntary Assistance

- (1) Assistance may be provided by deployment of rescue teams and/or experts, as well as by provision of relief items for the needs of the affected population.
- (2) A request for assistance shall be made orally or in writing in the official language of the Requesting party. An oral request must be confirmed in writing. The request for assistance shall obligatory contain:

- a) Type, scale, location, time and current status of the disaster in the Requesting party;
 - b) Information on the action undertaken and planned to cope with the disaster;
 - c) Type and priorities of the assistance requested in terms of rescue teams and/or experts, equipment, as well as relief items.
- (3) The Assisting party shall send a reply to the request for assistance to the Requesting party. Such reply shall contain the information about the type and scale of assistance that the Assisting party is able to put at the disposal of the Requesting party.
 - (4) The Requesting party shall inform the Assisting party if and to what extent it is willing to accept the offered assistance referred to in the Paragraph 3 hereof.
 - (5) The Assisting party may at its own initiative inform the Requesting party about its rescue forces and resources that it can put at the disposal of the Requesting party and about the possibilities and manners of providing assistance.
 - (6) The Requesting party shall inform the Assisting party whether it accepts the offered assistance referred to in the Paragraph 5 hereof.
 - (7) Assistance shall be provided in accordance with the national legislation of the Parties' states.

Article 6

Border Crossing Procedures and Rules for Stay of Rescue Teams and/or Experts

- (1) The Requesting party shall take all necessary measures to facilitate the crossing of the border by the rescue teams and/or experts of the Assisting party.
- (2) The leader of the rescue team shall present to the border and customs officials of the Requesting party the following documents in the official language of the Assisting party, certified by the Competent authority of the Assisting party:
 - a) A document completed in a standard form approved by the Competent authorities of the Parties, specifying the powers of the rescue teams and/or experts and the purpose of their arrival on the state territory of the Requesting party;
 - b) A list of the members of the rescue teams and/or experts and a list of the equipment and the vehicles;
 - c) A list of the relief items.
- (3) The drivers shall present driving licences for the respective motor vehicles and the registration certificates thereof.
- (4) The procedure for crossing the state border of the Requesting party by the rescue teams with rescue dogs and the stay thereof within the state territory of the said Party shall be determined according to the quarantine rules of the said Party.

- (5) The members of the rescue team may wear uniforms in the Requesting party. The rescue team of the Assisting party shall be authorised to use its distinctive signs on the vehicles thereof within the state territory of the Requesting party.
- (6) The border crossing procedure, according to the terms established by this Article, shall apply furthermore where one of the Parties is a transit state in respect of a third country requesting assistance in case of disaster. The Competent authorities referred to in Article 3, Paragraph 2 of this Agreement shall notify each other in due time on the need of transit passage for rendering assistance to a third country and shall co-ordinate the procedure for the transit of the equipment and the relief items.

Article 7

Border crossing of Equipment and Relief Items

- (1) The Parties shall ensure a facilitated procedure upon the crossing of the border by the equipment and the relief items.
- (2) The members of the rescue team and/or the experts sent to render assistance shall not be allowed to carry weapons and ammunition within the state territory of the Requesting party.
- (3) On a basis of reciprocity, the Parties hereby agree that the equipment shall be used temporarily and free of charge within the state territory of the Requesting party.
- (4) The restrictions or prohibitions applicable to the border crossing of goods shall not apply to the equipment and relief items under this Agreement, without any prejudice to the applicable EU and/or international regulations. The equipment must be returned by the Requesting party, unless the said equipment has been destroyed during the use thereof. Any equipment left as relief items shall be described in details in a Protocol drawn by the leader of the rescue team, specifying the type, quantity and location, and shall be certified by the Competent authority of the Requesting party referred to in Article 3, Paragraph 2 of this Agreement. The said authorities shall be obligated to notify the competent customs services, with the Protocol being submitted to the customs control officials after completion of the mission, in compliance with the applicable legislation of the Requesting party.
- (5) The provisions of the previous Paragraph shall apply furthermore to the import of medicines containing narcotic and psychotropic substances into the Requesting party and to the transportation of the unused quantities to the Assisting party. Any such movement of goods shall not be treated as import and export from the point of view of the international agreements on medicines containing narcotic and psychotropic substances. The said medicines may be imported solely in quantities needed for the purposes of medical care and may be used solely by qualified medical personnel in accordance with the legislation of the Requesting party. In such case, the leader of the rescue team shall present to the border officials a declaration listing the nomenclature and quantities of the medicines containing narcotic and psychotropic substances. Clearly visible label with the notice "containing narcotic substances" shall be placed on the packages containing the abovementioned medicines. The leader of the rescue team shall draw up a Protocol for any unused quantities, which shall be certified by the Competent authority of the

Requesting party referred to in Article 3, Paragraph 2 of this Agreement, and shall be presented to the customs control officials after completion of the mission, in compliance with the applicable legislation of the Requesting party.

- (6) The Requesting party may control the use and storage of the aforementioned medicines, equipment and relief items.

Article 8

Use of Aircraft

- (1) Aircraft may be used for the fast transportation of rescue teams according to Article 5, Paragraph 4 herein, as well as for ensuring the disaster relief under this Agreement.
- (2) The flights of the aircraft shall be executed according to the provisions of the International Civil Aviation Organisation (ICAO) and the national legislation of the Parties.
- (3) The aircraft referred to in the Paragraph 1 of this Article may overfly the state territory of the other Party, as well as land and take off outside international airports and registered runways, in places specified by the Competent authorities referred to in Article 3, Paragraph 2 herein, in conformity with the flight execution rules for each particular case, according to the statutory framework of Montenegro and of the Republic of Bulgaria.
- (4) The aviation safety and security bodies of both Parties shall notify each other immediately on the use of aircraft during rescue operations providing exact data regarding type and registration number of the aircraft, the crew, cargo, time of departure and requested route and place of landing.
- (5) Article 6 of this Agreement shall apply to the crew of the aircraft and to the members of the rescue team transported thereby.
- (6) Article 7 of this Agreement shall apply to the aircraft, the equipment and the relief items transported thereby.
- (7) The border crossing and the customs control of the aircraft shall be carried out by the border and customs control officials of the Requesting party at the place of landing of the aircraft referred to in Paragraph 1 of this Article.
- (8) The use of military aircraft shall be subject to an explicit written consent by the Requesting party.

Article 9

Co-ordination and Management of Disaster Relief Operations

- (1) The co-ordination and management of disaster relief operations shall be the responsibility of the Competent authority of the Requesting party.
- (2) The Competent authority of the Requesting party shall inform the leaders of the rescue teams and/or the experts about the development of the situation in the disaster area and

in the places designated for activity and shall ensure, where necessary, means of communication with the operational headquarters.

- (3) The rescue teams and/or the experts, as well as the equipment thereof, must be capable of self-contained and independent operation within 24 hours after the time of their arrival in the disaster area.

Article 10

Costs of Disaster Relief Operations

- (1) The Assisting party shall not have the right of reimbursement by the Requesting Party of any costs incurred while providing assistance. This shall furthermore apply to any costs incurred as a result of the use, damage or loss of equipment, unless the damage or loss of equipment is due to the exclusive fault of officials or citizens of the Requesting party.
- (2) Paragraph 1 of this Article shall not apply if the costs of assistance are refunded in whole or in part. The Assisting party shall have priority upon the reimbursement of the said costs.
- (3) The Requesting party shall bear the costs of rescue operations carried out at its request by natural persons or legal entities, which had become possible through the intermediation of the Assisting party.
- (4) The Requesting party shall provide safety and free medical care to the rescue teams and/or the experts sent by the Assisting party, as well as logistical support for the time of their mission.
- (5) Motor vehicles used for assistance shall be exempt from travel and other fees.

Article 11

Damage compensation

- (1) The Parties shall waive any claim for compensations of damages, caused by a member of the rescue team while performing an assignment related to the implementation of this Agreement and shall waive any claim for compensations arising from injury to or death of any member of the rescue team occurred in the course of implementation of his/her duties thereof
- (2) If any member of the rescue team and/or expert of the Assisting party causes any damage on third party within the state territory of the Requesting party in the course of the activities under this Agreement, the said damages shall be recovered by the Requesting party according to its legislation, in the same way as if such damage has been caused by citizens of the said Party while performing their official duties.
- (3) Any damage caused by any member of the rescue teams and/or expert intentionally or by gross negligence shall be recovered by the Assisting party, provided that the fact of the malicious damage has been proved in court by the Requesting party.

- (4) The Parties shall interact, according to their legislation, in order to facilitate the settlement of any claims for damage compensation. Parties shall exchange all available information on all cases of damages according to this Article. The provisions of this Article shall also apply if either of the states of the Parties is a transit state.

Article 12

Communication upon Disaster Relief Operations

The Competent authorities referred to in Article 3, Paragraph 2 of this Agreement shall ensure all necessary measures for the establishment of reliable communication for the needs of the rescue teams and/or experts at the place of the disaster relief operations.

Article 13

Terminating Disaster Relief Operations

The rescue teams and/or experts shall terminate the activities thereof immediately upon a written request by the Competent authority of the Requesting party referred to in Article 3, Paragraph 2 of this Agreement.

Article 14

Settlement of Disputes

Any dispute arising from the interpretation or implementation of this Agreement shall be settled through consultations between the Parties.

Article 15

Other International Treaties

This Agreement shall not affect the rights and obligations of the Parties arising from any other international treaties and agreements concluded thereby.

Article 16

Final Provisions

- (1) This Agreement shall enter into force on the date of receipt of the last of the notifications through diplomatic channels whereby the Parties inform each other of the completion of their relevant internal legal procedures.
- (2) This Agreement may be amended and supplemented by mutual consent of the Parties, through signing of separate Protocol. The Protocol shall constitute an integral part of this Agreement and shall enter into force in accordance with the procedure defined in the Paragraph 1 of this Article.
- (3) This Agreement shall be concluded for an indefinite period of time. Each Party may denounce the Agreement in writing through diplomatic channels. In that case, the Agreement shall expire six months after the date when either of the Parties shall receive a notification about the decision of the other Party for its termination.

Signed in Podgorica on 26 July 2019 in two original copies, each in the Montenegrin, Bulgarian and English languages, all texts being equally authentic. In case of divergence in the interpretation, the English text shall prevail.

**For the Government
of Montenegro**

Mevludin NUHODŽIĆ, sign.
Minister of Interior

**For the Government
of the Republic of Bulgaria**

Mladen MARINOV, sign.
Minister of Interior

Član 3

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore-Međunarodni ugovori“.

Broj: _____
Podgorica, _____ 2019. godine

Vlada Crne Gore

**Predsjednik,
Duško Marković**